

Scenariusz lekcji

Kolonializm w XIX wieku

Cele lekcji:

Uczeń:

- poprawnie posługuje się terminami: kolonia, kolonializm, kompania handlowa, metropolia, wojny burskie, wojny opiumowe, powstanie sipajów, powstanie bokserów, eksterminacja,
- określa czas wydarzenia: połowa XIX w. – otwarcie Japonii na świat, lata 80-te XIX w. – podział Afryki między mocarstwa europejskie koniec XIX w. – włączenie się do kolonialnej rywalizacji Włoch i Niemiec
- omawia rolę postaci: Mahdiego, królowej Wiktorii,
- podaje przyczyny zakładania kolonii,
- wymienia najważniejsze państwa biorące udział w rywalizacji o kolonie w XIX w.,
- przedstawia przyczyny konfliktów między ludnością tubylczą a kolonizatorami,
- wskazuje na mapie posiadłości kolonialne mocarstw,
- charakteryzuje stosunek kolonizatorów do ludności tubylczej zamieszkującej zajmowane terytoria,
- omawia skutki polityki kolonialnej dla metropolii oraz dla mieszkańców kolonii.

Metody:

- metoda aktywizująca – rybi szkielet,
- rozmowa kierowana,
- elementy wykładu,
- praca z tekstem podręcznika,
- praca z materiałem ilustracyjnym,
- praca z mapą,
- praca z tekstem źródłowym
- aplikacja learning Apps

Formy pracy:

indywidualna, grupowa, zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

- podręcznik „Wczoraj i dziś 7” (s. 76-80),
- karta pracy „Kolonializm w XIX wieku”,

- schemat rybiego szkieletu.
- Tablica multimedialna

Przebieg lekcji:

Faza wprowadzająca

1. Czynności organizacyjne: sprawdzenie obecności i podanie tematu lekcji.
2. Podczas rozmowy o początkach kolonizacji uczniowie formułują odpowiedzi na następujące pytania: *Czym były kolonie państw europejskich?, Od kiedy i gdzie były zakładane?* Prowadzący uzupełnia ich ustalenia i wyjaśnia, co oznacza termin „kolonializm”.
3. Nauczyciel informuje, że uczniowie dowiedzą się na lekcji, w jaki sposób rozwijała się kolonizacja w XIX w. Następnie poleca im zapoznać się z zagadnieniami, na które będą musieli zwrócić uwagę w trakcie zajęć („Na co będę zwracać uwagę”, podręcznik, s. 76).

Faza realizacyjna

1. Prowadzący poleca, aby uczestnicy zajęć zapoznali się z tekstem *Ekspansja kolonialna* ze s. 76 podręcznika i wymienili przyczyny zaangażowania państw europejskich w rywalizację kolonialną. Następnie prowadzący wymienia europejskie mocarstwa kolonialne – podkreśla szczególną rolę Wielkiej Brytanii, Francji i Niemiec.
2. Na mapie ze s. 77 podręcznika uczniowie odszukują najważniejsze posiadłości kolonialne, które wymienia nauczyciel (np.: Kanadę, Indie, Australię, Kraj Przylądkowy, Egipt, Algierię, Niemiecką Afrykę Wschodnią) i przyporządkowują je właściwym metropoliom. Następnie samodzielnie wykonują zadanie 1. z otrzymanej wcześniej karty pracy.
3. Chętni uczniowie pokazują na tablicy multimedialnej na mapie świata stworzonej przez nauczyciela w aplikacji learning Apps najważniejsze posiadłości kolonialne Wielkiej Brytanii świadczące o tym, że było to „Imperium nad, którym nigdy nie zachodziło Słońce”
3. W formie krótkiego wykładu prowadzący przedstawia najważniejsze fakty i wydarzenia związane z ekspansją kolonialną mocarstw w XIX w. Zwraca uwagę uczniów na podział Chin na strefy wpływów, znaczenie Indii dla brytyjskiego imperium kolonialnego, eksplorację Afryki oraz przystąpienie Stanów Zjednoczonych, Niemiec, Włoch i Japonii do rywalizacji kolonialnej.

4. Nauczyciel dzieli klasę na grupy 4- lub 5-osobowe i rozdaje im schematy rybich szkieletów. Zespoły uzupełniają schematy informacjami dotyczącymi skutków kolonializmu.

Wykorzystują wiadomości z tekstu *Skutki polityki kolonialnej* ze s. 78 podręcznika.

5. Przedstawiciele grup prezentują na forum klasy opracowane rozwiązania. Nauczyciel uzupełnia ich odpowiedzi informacjami dotyczącymi konfliktów kolonialnych z XIX w.

Faza podsumowująca

Podczas rozmowy kierowanej nauczyciel podsumowuje najważniejsze wiadomości i poleca uczniom, aby wymienili państwa, które posiadały kolonie w XIX w., oraz ich najważniejsze posiadłości zamorskie. Prosi także o wskazanie dwóch przyczyn i dwóch skutków kolonializmu.

Schemat rybiego szkieletu do zagadnienia „Skutki polityki kolonialnej mocarstw”

